

Հաստատված է
Տեխնիկական առարկաների
 Ամբիոնի 30.08.2019թ. նիստում (արձ. թիվ 1)
 Ամբիոնի պետ _____ Մ.Ոսկանյան
 30.08.2019թ.

**ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
 ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ**

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	Հատուկ տեխնիկա և տեղեկատվական անվտանգություն 1
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ	
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	Իրավագիտության
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ	ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի քոլեջի տեխնիկական առարկաների E-mail: qolegtex@mail.ru
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ	Մ.Ոսկանյան E-mail: mvoskanyanpolice@gmail.com , հեռ. 091 43 16 41
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	3-րդ կուրս 6-րդ կիսամյակ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ	բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ	2 (երկու)
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ	«Հատուկ տեխնիկա և տեղեկատվական անվտանգություն 1» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 60 ժամ, որից 16 ժամ դասախոսություն, 8 ժամ սեմինար պարապմունք, 8 ժամ գործնական պարապմունք, 28 ժամ ինքնուրույն աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը մեկ լսարանային ժամ տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում ստուգարք հանձնելով:
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ	Դասընթացը կառուցվում է «Մասնագիտական ներածության և գաղտնիության ռեժիմ» դասընթացների իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆ-ԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	«Հատուկ տեխնիկա և տեղեկատվական անվտանգություն 1» դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում են հատուկ տեխնիկա հասկացությունը, դասակարգումը, տեղեկատվական անվտանգության խնդիրները, տեխնիկական միջոցների կիրառման մատրավարությունը օպերատիվ ծառայողական գործունեության կոնկրետ խնդիրները

		լուծելու համար:
ՆՊԱՏԱԿ		Դասընթացի նպատակն է սովորողին տալ տեսական գիտելիքներ և գործնական հմտություններ ոստիկանության տարբեր ծառայությունների կողմից օգտագործվող տեխնիկական միջոցների մասին և տեղեկատվական անվտանգության հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գիտենան առանձին տեխնիկական միջոցների և դրանց կոմպլեքսների հնարավորությունները, կառուցվածքը և կիրառման տակտիկական հիմունքները, փորապետեն անհրաժեշտ հմտությունների և կարողանան ինքնուրույն օգտագործել հատուկ տեխնիկայի միջոցները պրակտիկայում հաշվի առնելով օպերատիվ ծառայողական գործունեության կոնկրետ խնդիրները:
ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ		Դասընթացի խնդիրներն են՝ <ul style="list-style-type: none"> • ներկայացնել հատուկ տեխնիկա հասկացությունը և խնդիրները, • տեղեկատվական անվտանգություն հասկացությունը և խնդիրները, • տեխնիկական միջոցների դասակարգումը դրանց կիրառման իրավական հիմքերը, • տեխնիկական միջոցների կիրառման մարտավարությունը և առանձնահատկությունները,
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ		
Կարողանա՝		<ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանել հատուկ տեխնիկա հասկացությունը և խնդիրները, 2. ներկայացնել հատուկ տեխնիկական միջոցների կիրառման տեսական, իրավական և կազմակերպչական հիմքերը 3. ներկայացնել տեղեկատվության անվտանգության ապահովման ուղղված հիմնախնդիրները, 4. ինքնուրույն օգտագործել հատուկ տեխնիկայի միջոցները պրակտիկայում, հաշվի առնելով օպերատիվ ծառայողական գործունեության կոնկրետ խնդիրները

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		
Հիմնական		<p>«Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 2001թ</p> <p>«Ոստիկանության ծառայության մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 2002թ</p> <p>«Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 2007թ</p> <p>«Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 2005թ</p> <p>«Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 1996թ</p> <p>«Անհատական տվյալների մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 2002թ</p> <p>«ՀՀ ոստիկանության զորքերի մասին» օրենք. Ե, 1998թ</p> <p>Ս.Բադալով «Հատուկ տեխնիկա և տեղեկատվական անվտանգություն» դասագիրք. Ե. 2013թ</p> <p>Специальная техника органов внутренних дел; Учебник под общ. Ред.</p>

	Ю.А.Агафонова Краснодар; КрУ МВД России 2011г
Լրացուցիչ	<p>Министерство внутренних дел Российской Федерации. Московский университет. Кафедра специальной техники. Фондовые лекции по специальной технике. Автор Булдыгеров А.В., Москва 2008г</p> <p>Специальная техника и информационная безопасность. Учебник под редакцией В.И.Кирина. Академия управления МВД России. Москва 2000г</p>

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ	<i>Ստուգարք (ստուգված, չստուգված)</i>		
	Գնահատականը	Միավորը`	
		100	20
		միավորանոց համակարգով	
	Գերազանց	95-100	20
		87-94	19
		81-86	18
	Լավ	75-80	17
		71-74	16
		67-70	15
		61-66	14
	Բավարար	58-60	13
		55-57	12
		51-54	11
		46-50	10
		43-45	9
		40-42	8
	Անբավարար	<40	<8
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻՉՄՆԵՐ	<p>Կիսամյակի ընթացքում սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են 20 բալանոց համակարգով</p> <p>Դասընթացի ավարտին սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Ստուգված» կամ «Չստուգված»:</p> <p>Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝</p> <p>ա) «Գերազանց», եթե ունկնդիրը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու փրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ոստիկանության ծառայության խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կատարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով:</p> <p>բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս փրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների:</p> <p>գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական</p>		

	<p>առաջադրանքները. դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:</p>
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի սովորողին:
Ներկայություն	<p>Սովորողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկընդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում: Սովորողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:</p>
Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ	
Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ	

ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՇՈՒՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

Թեմա 1 Ոստիկանությունում կիրարկող «Հատուկ տեխնիկա և տեղեկատվական անվտանգության» միջոցները (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Հատուկ տեխնիկական միջոցների դերն ու նշանակությունը ոստիկանության աշխատանքում</p> <p>2. Ոստիկանության «Հատուկ տեխնիկա» հասկացությունը:</p> <p>3. Հատուկ տեխնիկական միջոցների դասակարգումը:</p> <p>4. Ընդհանուր օգտագործման տեխնիկական միջոցների դասակարգումը:</p> <p>5. Օպերատիվ տեխնիկական միջոցների դասակարգումը:</p> <p>6. Հատուկ տեխնիկական միջոցների կիրառման իրավական և կազմակերպչական հիմքերը:</p>	<p>Հարցեր 1-6- դասախոսություն, ներկայացվում է հատուկ տեխնիկական միջոցների դերն ու նշանակությունը ոստիկանության աշխատանքում:</p> <p>Հարցեր 2-6- ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը և պատրաստվում են սեմինար պարապմունքին:</p> <p>Հարցեր 1-6 – սեմինար պարապմունք, որի ընթացքում սովորողները ներկայացնում են հատուկ տեխնիկական միջոցների հասկացությունը, խնդիրները, դասակարգումը, կիրառման իրավական և կազմակերպչական հիմքերը:</p>

Թեմա 2 Ոստիկանության կապի համակարգի կազմակերպումը, նշանակությունը, խնդիրները և տեխնիկական միջոցները (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար, 2 ժամ գործնական)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Կապի համակարգի խնդիրները:</p> <p>2. Ոստիկանության համակարգում գծային կապի դասակարգումը և խնդիրները:</p> <p>3. Բջջային կապի կազմակերպումը:</p> <p>4. Ռադիոալիքների դասակարգումը ըստ հաճախականային հարվածների:</p> <p>5. Ռադիոկապի կազմակերպումը և տեխնիկական միջոցները:</p> <p>6. Ռադիոկապի կազմակերպումը ոստիկանությունում:</p> <p>7. Ոստիկանության համակարգում գերկարճալիք հաճախականային հարվածում աշխատող ռադիոկայանների տեսակները:</p>	<p>Հարցեր 1-6 – դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 1-7- ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը և պատրաստվում են սեմինար պարապմունքին:</p> <p>Հարցեր 1-7 -սեմինար պարապմունք, որի ընթացքում սովորողները ներկայացնում են ոստիկանության կապի համակարգի հասկացությունը, խնդիրները, գծային կապի դասակարգումը, ռադիոկապի տեխնիկական միջոցները, ոստիկանության համակարգում գերկարճալիք հաճախականային հարվածում աշխատող ռադիոկայանների տեսակները:</p> <p>Հարց 6 - գործնական պարապմունք, որի ընթացքում սովորողները ձեռք են բերում ռադիոկապից օգտվելու գործնական</p>

	հմտություններ:
--	----------------

Թեմա 3 Օբյեկտների պահպանության կազմակերպումը (4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Պահպանության օբյեկտների դասակարգումը:</p> <p>2. Ահազանգման տեխնիկական միջոցների նշանակությունը և դրանց դասակարգումը:</p> <p>3. Ահազանգման սարքերի տեսակները և դրանց տեխնիկական պարամետրերը:</p> <p>4. Տվիչների տեսակները և դրանց դասակարգումը:</p> <p>5. Ընդունող-հսկող սարքերը և դրանց դասակարգումը:</p> <p>6. Մուտքի կենտրոնական կառավարման դիտակետեր, օբյեկտների կենտրոնացված պահպանության կազմակերպումը, կիրառվող տեխնիկական միջոցները:</p> <p>7. Օբյեկտների պահպանության համար անհրաժեշտ տարրերակի և տեխնիկական միջոցների ընտրություն:</p>	<p>Հարցեր 1-7 – անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 2-6 – ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը տվյալ հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու համար և պատրաստվում են գործնական պարապմունքին:</p> <p>Հարց 7 – գործնական պարապմունք, օբյեկտների պահպանության համար անհրաժեշտ տարրերակի և տեխնիկական միջոցների ընտրության հմտությունների ստուգում և գնահատում:</p>

Թեմա 4 Հատուկ միջոցները և դրանց գործադրումը ոստիկանությունում (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար, 2 ժամ գործնական)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Ոստիկանությունում օգտագործվող հատուկ միջոցների նշանակությունը և դասակարգումը:</p> <p>2. Հատուկ միջոցների կիրառության իրավական հիմքերը:</p> <p>3. Անհատական պաշտպանական միջոցառումների տեսակները և հիմնական բնութագիրը:</p> <p>4. Մարդու վրա ներգործող հատուկ միջոցների դասակարգումը և հիմնական բնութագիրը:</p> <p>5. Օպերացիայի իրականացումն ապահովող հատուկ միջոցների դասակարգումը:</p> <p>6. Հատուկ միջոցների օգտագործման, հաշվառման և պահեստավորման կարգը:</p> <p>7. Իրավախախտների նկատմամբ կիրառվող հատուկ միջոցների տեխնիկական պարամետրերը:</p>	<p>Հարցեր 1-6 – դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 1-7 – ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը և պատրաստվում են սեմինար պարապմունքին:</p> <p>Հարցեր 1-7 – սեմինար պարապմունք:</p> <p>Հարցեր 6-7 – գործնական պարապմունք, անհատական պաշտպանության, պասիվ և ակտիվ պաշտպանության միջոցների հաշվառման, պահեստավորման կարգի ու կիրառման հմտությունների ստուգում և գնահատում:</p>

Թեմա 5	
Ոստիկանությունում տեղեկատվական անվտանգության արդիական հիմնախնդիրները: (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացումը և «տեղեկատվական հասարակություն» հասկացությունը:</p> <p>2. Կիրառական տեխնոլոգիաների տարածության առաջացումը և նրա վրա ազդող երեք հիմնական ձևերը «տեղեկատվական պատերազմ», «տեղեկատվական ահաբեկություն» և «տեղեկատվական(կիրբեր) հանցագործություն»:</p> <p>3. Տեղեկատվական անվտանգությունը և նրա խնդիրները:</p> <p>4. Տեղեկատվական անվտանգության դեմ ուղղված սպառնալիքներ առաջացնող գործոնները:</p> <p>5. Մարդկային գործոնով պայմանավորված սպառնալիքների ձևերը:</p>	<p>Հարցեր 1-5 – դասախոսություն: Հարցեր 1-5 – ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը փոխառյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու համար և պատրաստվում են սեմինար պարապմունքին: Հարցեր 1-5 – սեմինար պարապմունք, որի ընթացքում սովորողները ներկայացնում են տեղեկատվական անվտանգության հիմնախնդիրները, տեղեկատվական անվտանգության դեմ ուղղված սպառնալիքներ առաջացնող գործոնները:</p>

Թեմա 6	
Տեղեկատվության արտահոսքի տեխնիկական ուղիները (4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Տեղեկատվության արտահոսքի պատճառներն ու պայմանները:</p> <p>2. Մարդկային գործոնով պայմանավորված տեղեկատվության արտահոսքի պատճառներն ու պայմանները:</p> <p>3. Տեղեկատվության արտահոսքի տեխնիկական ուղիները առաջացնող պատճառներն ու պայմանները:</p> <p>4. Տեղեկատվության փոխանցման միջոցները:</p> <p>5. Տեղեկատվության փոխանցման ուղիները (հեռախոսային օբյեկտ, տեղեկատվական ազդանշան, տեղեկատվության տարածման միջավայր):</p> <p>6. Տեղեկատվության արտահոսքի ուղի և տեղեկատվության արտահոսքի տեխնիկական ուղիները:</p> <p>7. Ակուսիկ (ձայնային) տեղեկատվության արտահոսքի տեխնիկական ուղիների դասակարգումը:</p> <p>8. Կասկ և հեռահաղորդակցության ուղիներով փոխանցվող տեղեկատվության արտահոսքի տեխնիկական ուղիների դասակարգումը:</p> <p>9. Տվյալների կորզման համար օգտագործվող տեխնիկական միջոցները:</p>	<p>Հարցեր 1-8 – դասախոսություն Հարցեր 1-8 ինքնուրույն աշխատանք. սովորողները ծանոթանում են գրականությանը փոխառյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու համար և պատրաստվում են գործնական պարապմունքին: Հարց 9 – անցկացվում է գործնական պարապմունք տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ:</p>

Հ Ա Ր Ց Ա Շ Ա Ր

«Հատուկ տեխնիկա և տեղեկական անվտանգություն 1» դասընթացի ստուգարքի

1. Ոստիկանության «Հափուկ տեխնիկա» հասկացությունը, հափուկ տեխնիկական միջոցների դասակարգումը:
2. Ընդհանուր օգտագործման տեխնիկական միջոցների դասակարգումը:
3. Օպերատիվ տեխնիկական միջոցների դասակարգումը:
4. Հափուկ տեխնիկական միջոցների կիրառման իրավական և կազմակերպչական հիմքերը:
5. Կապի համակարգի խնդիրները:
6. Ոստիկանության համակարգում գծային կապի դասակարգումը և խնդիրները:
7. Բջջային կապի կազմակերպումը:
8. Ռադիոկապի կազմակերպումը և տեխնիկական միջոցները:
9. Ոստիկանության համակարգում գերկարճալիք հաճախականային հափուկաձև աշխատող ռադիոկայանների տեսակները:
10. Պահպանության օբյեկտների դասակարգումը:
11. Ահազանգման տեխնիկական միջոցների նշանակությունը և դրանց դասակարգումը:
12. Տվիչների տեսակները և դրանց դասակարգումը:
13. Ընդունող–հսկող սարքերը և դրանց դասակարգումը:
14. Մուտքի կենտրոնական կառավարման դիտակետեր, օբյեկտների կենտրոնացված պահպանության կազմակերպումը, կիրառվող տեխնիկական միջոցները:
15. Ոստիկանությունում օգտագործվող հափուկ միջոցների նշանակությունը և դասակարգումը:
16. Հափուկ միջոցների կիրառության իրավական հիմքերը:
17. Անհափուկ պաշտպանական միջոցառումների տեսակները և հիմնական բնութագիրը:
18. Մարդու վրա ներգործող հափուկ միջոցների դասակարգումը և հիմնական բնութագիրը:
19. Օպերացիայի իրականացումն ապահովող հափուկ միջոցների դասակարգումը:
20. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացումը և «տեղեկատվական հասարակություն» «տեղեկատվական պատերազմ», «տեղեկատվական ահաբեկություն» և «տեղեկատվական(կիրքեր) հանցագործություն» հասկացությունները:
21. Տեղեկատվական անվտանգությունը և նրա խնդիրները:
22. Տեղեկատվության արտահոսքի պատճառներն ու պայմանները:
23. Մարդկային գործոնով պայմանավորված տեղեկատվության արտահոսքի պատճառներն ու պայմանները:
24. Տեղեկատվության արտահոսքի տեխնիկական ուղիներ առաջացնող պատճառներն ու պայմանները:
25. Տեղեկատվության արտահոսքի ուղի և տեղեկատվության արտահոսքի տեխնիկական ուղիները:
26. Ակուսարկ (ձայնային) տեղեկատվության արտահոսքի տեխնիկական ուղիների դասակարգումը:
27. Կապի և հեռահաղորդակցության ուղիներով փոխանցվող տեղեկատվության արտահոսքի տեխնիկական ուղիների դասակարգումը:
28. Տվյալների կորզման համար օգտագործվող տեխնիկական միջոցները: